

Izvršni sažetak Mišljenja Europskog nadzornika za zaštitu podataka o razmjeni podataka o državljanima trećih zemalja u pogledu Europskog informacijskog sustava kaznene evidencije (ECRIS)

(Cjeloviti tekst ovog mišljenja dostupan je na engleskom, francuskom i njemačkom jeziku na portalu EDPS-a www.edps.europa.eu)

(2016/C 186/05)

Zakonodavac EU-a već dugo predviđa proširenje razmjene podataka iz kaznene evidencije u EU-u na državljane trećih zemalja (TCN) u ECRIS-u (Europskom informacijskom sustavu kaznene evidencije). Prijedlog proširenja ECRIS-a na državljane trećih zemalja ubrzan je Programom sigurnosti EU-a, u kojem se priznaje da ECRIS „ne djeluje učinkovito u pogledu državljana trećih zemalja osuđenih u EU-u”.

Okvir ECRIS-a trenutačno se koristi državljanstvom država članica osuđenih osoba kao središnjom točkom u razmjeni informacija. Zbog toga je opravdano stvaranje paralelnog sustava za državljane trećih zemalja. Komisija je odlučila provesti razmjenu informacija u pogledu kaznene evidencije o državljanima trećih zemalja u decentraliziranom sustavu korištenjem filtra za indekse za svaku državu članicu koja sudjeluje. Filtrar za indekse ažurirat će se specifičnim informacijama svaki put kada državljanin treće zemlje bude osuđen te će se slati drugim državama članicama.

EDPS je pažljivo analizirao zakonodavni prijedlog i daje preporuke s ciljem pružanja pomoći zakonodavcu i osiguravanja usklađenosti novih mjera sa zakonodavstvom EU-a o zaštiti podataka, posebno člancima 7. i 8. Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

Premda EDPS pozdravlja prijedlog decentraliziranog sustava EU-a za obradu podataka povezanih s kaznenom evidencijom državljana trećih zemalja temeljenog na mogućnosti pretrage na osnovi „pronađen rezultat/nije pronađen rezultat” uz uporabu tehničkih mjera namijenjenih ograničavanju miješanja u prava na poštovanje privatnog života i zaštite osobnih podataka, EDPS ističe tri glavna razloga za zabrinutost i druge dodatne preporuke dodatno pojašnjene u Mišljenju.

Prvo, potrebno je uspostaviti odgovarajući režim za državljane trećih zemalja, poput onoga koji postoji za državljane država članica EU-a za obradu otisaka prstiju, kojim se uzima u obzir specifičnost nacionalnih kaznenih sustava, čime se zadovoljavaju zahtjevi nužnosti i razmjernosti obrade osobnih podataka.

Drugo, tekst prijedloga netočno upućuje na informacije u filtru za indekse kao „anonimne”. EDPS preporuča pojašnjenje kako su informacije obrađivane za potrebe ECRIS-TCN-a osobni podaci koji su podvrgnuti procesu pseudonimizacije, a ne anonimni podaci.

Treće, EDPS smatra da stvaranje različite vrste sustava za obradu podataka za državljane država članica EU-a koji imaju državljanstvo treće zemlje, uz onaj uspostavljen za državljane država članica EU-a, ne zadovoljava zahtjeve nužnosti u zakonodavstvu EU-a o zaštiti podataka i može voditi k diskriminaciji. Stoga, EDPS preporuča da se mjere u prijedlogu odnose samo na državljane trećih zemalja, a ne i na državljane država članica EU-a koji također imaju državljanstvo treće zemlje.

I. UVOD I POZADINA

I.1. Savjetovanje s EDPS-om

1. Dana 19. siječnja 2016. Europska komisija objavila je prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni Okvirne odluke Vijeća 2009/315/PUP u vezi s razmjenom podataka o državljanima trećih zemalja i u vezi s Europskim informacijskim sustavom kaznene evidencije (ECRIS) te o zamjeni Odluke Vijeća 2009/316/PUP⁽¹⁾ (dalje u tekstu: „Prijedlog”). Provedeno je neformalno savjetovanje s EDPS-om prije objavljivanja Prijedloga. Ipak, EDPS žali što nije primio zahtjev za mišljenjem nakon objavljivanja Prijedloga.

⁽¹⁾ COM(2016) 7 završna verzija, 2016/0002 (COD), Strasbourg, 19. siječnja 2016.

I.2. Cilj Prijedloga

2. ECRIS je elektronički sustav za razmjenu podataka o prethodnim osuđujućim presudama koje su protiv određene osobe izrekli kazneni sudovi u EU-u u svrhe pokretanja kaznenog postupka protiv te osobe i, ako je tako dopušteno nacionalnim pravom, u druge svrhe. Sustav se temelji na Okvirnoj odluci Vijeća 2009/315/PUP⁽¹⁾ (dalje u tekstu: „Okvirna odluka”) i Odluci Vijeća 2009/316/PUP⁽²⁾.
3. Prema obrazloženju uz Prijedlog, osnovno je načelo ECRIS-a da se potpuni podaci o prethodnim osuđujućim presudama protiv građanina EU-a mogu dobiti od države članice čija je ta osoba državljanin, koja može na zahtjev pružiti iscrpne, ažurne podatke o kaznenoj evidenciji svojih državljana, bez obzira na to gdje su u EU-u osuđujuće presude izrečene. Ova struktura trenutačno vlastima otežava razmjenu informacija o osuđujućim presudama koje se odnose na državljane trećih zemalja i osobe bez državljanstva (dalje u tekstu: TCN) s pomoću ECRIS-a, budući da „državljanima trećih zemalja nemaju državljanstvo države članice” i budući da se „za potpuni pregled kaznene evidencije određene osobe moraju [...] slati zahtjevi svim državama članicama koje su izrekle osuđujuće presude”⁽³⁾.
4. Stoga je cilj Prijedloga poboljšati učinkovitost ECRIS-a u pogledu razmjene informacija što se odnose na kaznenu evidenciju o državljanima trećih zemalja.
5. Obrazloženje opisuje sustav koji je odabran kako bi se postigao taj cilj. Sustav će biti organiziran na decentralizirani način, što znači da neće biti jedinstvene baze podataka EU-a koja bi sadržavala relevantne informacije, već će svaka država članica održavati datoteku s podacima. Države članice morat će izvući podatke o identitetu iz svoje kaznene evidencije i unijeti ih u zasebnu datoteku – „filtrar za indekse” – kad god se donese osuđujuća presuda protiv državljanina treće zemlje. Podaci će biti pretvoreni u „šifre i ključeve”. Filtrar za indekse prosljedit će se svim državama članicama omogućujući im neovisno pretraživanje u vlastitim prostorijama. Sustav će omogućiti državama članicama da usporede vlastite podatke s datotekom i otkriju postoje li dodatni unosi u kaznenoj evidenciji u drugim državama članicama (sustav „pronađen rezultat/nije pronađen rezultat”).

II. ZAKLJUČAK

37. Kako je već navedeno u EDPS-ovom mišljenju o prijedlogu ECRIS-a iz 2006. godine, „za državljane trećih zemalja može biti potreban drugi sustav” jer, „zbog očitih razloga, predloženi sustav ne može djelovati u tim slučajevima”⁽⁴⁾. Stoga pozdravljamo sadašnji Prijedlog i prepoznavamo važnost učinkovite razmjene informacija izdvojenih iz kaznenih evidencija o osuđenim osobama, posebno u kontekstu usvajanja Programa sigurnosti EU-a⁽⁵⁾.
38. Nakon pažljive analize Prijedloga, EDPS daje sljedeće preporuke kako bi se osigurala usklađenost sa zakonodavstvom EU-a o zaštiti podataka:
 - 1) u pogledu obveznog korištenja otiscima prstiju za državljane trećih zemalja, potrebno je stvoriti odgovarajući mehanizam za državljane trećih zemalja poput onoga koji postoji za državljane država članica EU-a, u skladu s postojećim pravilima o prikupljanju otisaka prstiju na nacionalnoj razini;
 - 2) upućivanja na anonimne podatke treba ukloniti iz Prijedloga i zamijeniti ih točnim upućivanjem na proces pseudonimizacije;
 - 3) podaci, koji se trebaju pohraniti na nacionalnoj razini, o državljanima država članica EU-a protiv kojih je donesena osuđujuća presuda i o državljanima trećih zemalja protiv kojih je donesena osuđujuća presuda ne bi trebali biti kategorizirani na različite načine, proširivanjem istog mehanizma koji trenutačno postoji za državljane država članica EU-a (npr. „neobavezni podaci”, „dodatni podaci”) i na državljane trećih zemalja;
 - 4) uporabu sustava filtra za indekse treba ograničiti samo na osobne podatke državljanina trećih zemalja, kategoriju osoba koja ne treba uključivati državljane država članica EU-a koji također imaju državljanstvo treće zemlje.

⁽¹⁾ Okvirna odluka Vijeća 2009/315/PUP od 26. veljače 2009. o organizaciji i sadržaju razmjene podataka iz kaznene evidencije između država članica (SL L 93, 7.4.2009., str. 23.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća 2009/316/PUP od 6. travnja 2009. o uspostavi Europskog informacijskog sustava kaznene evidencije (ECRIS) na temelju članka 11. Okvirne odluke 2009/315/PUP (SL L 93, 7.4.2009., str. 33.).

⁽³⁾ Obrazloženje Prijedloga, str. 3.

⁽⁴⁾ Mišljenje EDPS-a o Prijedlogu Okvirne odluke Vijeća o organizaciji i sadržaju razmjene podataka iz kaznene evidencije između država članica (COM(2005) 690 završna verzija) (SL C 313, 20.12.2006., str. 26., stavci 15. i 18.).

⁽⁵⁾ Europski program sigurnosti – Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija od 28. travnja 2015., COM(2015) 185 završna verzija.

39. Dodatno, EDPS daje sljedeće preporuke koje bi osnažile zaštitu osobnih podataka što se obrađuju za potrebe ECRIS-TCN-a:
- 1) preambula Prijedloga treba uključivati upućivanje na Direktivu Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti pojedinaca pri obradi osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenopravnih sankcija te slobodnom kretanju takvih podataka (DPD), pojašnjavajući odnos među instrumentima;
 - 2) u provedbenim aktima koje će predložiti Komisija treba se osigurati dodatna zaštita za potrebe obrade otisaka prstiju, u pogledu procesa upisa, isticanja razine točnosti i uspostavljanja pomoćnog postupka;

Sastavljeno u Bruxellesu 13. travnja 2016.

Giovanni BUTTARELLI

Europski nadzornik za zaštitu podataka
